

OSVRT NA KAZNENOPRAVNU ZAŠTITU ŽIGOVA PREMA NOVOM TRGOVINSKOM SPORAZUMU ACTA

Potpisivanje kontraverznog međunarodnog sporazuma ACTA, inicijalna uloga najrazvijenijih zemalja, pridruživanje većine država članica Europske unije, porast krivotvorina i piraterije na svjetskom tržištu, burna reakcija javnosti na tekst ACTA-e, brojni prosvjedi, hakerski napadi na državne i državničke internetske stranice, inzistiranje na poštivanju digitalnih prava, te osobnih prava i prava privatnosti – dio je recentne globalne scene po ovoj problematici, što sve izaziva niz otvorenih pitanja glede pravne zaštite prava intelektualnog vlasništva danas kao i mogućih kolizija s ostvarenjima temeljnih ljudskih prava. U ovom tekstu, uz osvrt na temeljne odrednice sporazuma ACTA, autor istražuje i još jedno pitanje donosi li ovaj ugovor neke novine u pogledu kaznenopravne zaštite znakova razlikovanja na Internetu u odnosu na već postojeće međunarodne i komunitarne pravne izvore i nacionalna zakonodavstva u ovom pravnom području.

KLJUČNE REČI: ACTA; hakerski napadi; piraterija; pravo industrijske svojine; internet; EU

1. Općenito o Trgovinskom sporazumu ACTA

Trgovinski sporazum o sprječavanju krivotvorina (Anti-Counterfeiting Trade Agreement, dalje: ACTA) je međunarodni ugovor koji ima za svrhu utvrditi međunarodne standarde za zaštitu prava intelektualnog vlasništva od povreda, odnosno neovlaštenog i nezakonitog korištenja tih prava od trećih osoba bez dopuštenja nositelja tih prava, posebice u suvremenom digitalnom okruženju.

Cilj je ovog Sporazuma uspostaviti međunarodni pravni okvir namijenjen za sprječavanje krivotvorene robe i povreda autorskih prava na Internetu, te formirati nova tijela u okrilju same ACTA-e, izvan postojećih institucija kao što su Svjetska trgovinska organizacija (WTO), Svetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO) ili Ujedinjeni narodi (UN).

Sporazum ACTA je potpisan 1.listopada 2011. godine u Tokiju, od strane Australije, Kanade, Japana, Maroka, Nevog Zelanda, Singapura , Južne Koreje i SAD-a, a tom *summitu* prisustvovali su kao promatrači i predstavnici Europske unije, Švicarske i Meksika ostavljajući mogućnost potpisa sporazuma ACTA *pro futuro* . Sporazum ACTA stupiti će na snagu tek kada ga ratificira šest država potpisnica, ali je već izazvao neviđene reakcije javnosti.

Dakle, u manje od mjesecdana od njegovog potpisivanja, sporazum ACTA izazvao je brojne *pro et contra* reakcije, od zagovaratelja primjene ovog Sporazuma koji polaze od potrebe sprječavanja daljnjeg porasta krivotvorina i piraterije¹ na globalnom tržištu, posebice s obzirom na tržišnu komponentu suvremenih komunikacijskih mreža i digitalne tehnologije uopće, do protivnika primjene Sporazuma koji kritike temelje na stajalištu kako ovaj ugovor može proizvesti kršenja temeljnih ljudskih privatnih i digitalnih prava, uključujući prije svega slobodu izražavanja i privatnost u komuniciranju.

U pripremi ovog Sporazuma na specifičan način sudjelovala je i Europska unija. Tako je u fazi kreiranja sadržaja Sporazuma Europska komisija podnijela izvješće od 26.kolovoza 2008.godine u svrhu dobivanja mandata od strane Europskog parlamenta za pregovaranje glede ACTA, u kojem iznosi gledište kako se radi o međunarodnom ugovoru koji predstavlja novo nastojanje u cilju zaštite prava intelektualnog vlasništva kao ključnog instrumenta razvoja i inovacijske politike zemalja sudionica projekta pripreme ugovora ACTA.

---

¹ Pod krivotvorenom robom naročito se u smislu žigovne zaštite smatra roba, uključujući i njezino pakiranje, koja je bez odobrenja obilježena znakom koji je istovjetan žigu valjano registriranom za istu vrstu proizvoda, ili koji se u bitnim obilježjima ne može razlikovati od takvog žiga, i koja time povrjeđuje pravo nositelja tog žiga. Nadalje, krivotvorinama se smatra i svaki simbol žiga (logotip, etiketa, naljepnica, brošura, uputstvo za uporabu, jamstveni list, i dr.), neovisno je li je podnesen zajedno s robom ili odvojeno, odnosno pakiranje obilježeno žigom krivotvorene robe, a koje se podnosi odvojeno u istim okolnostima kao i gore navedena krivotvorena roba. Krivotvorenu robu treba dijeliti od piratske robe, pod kojom podrazumijevamo robu koja je izrađena ili sadrži primjerke koji su izrađeni bez odobrenja nositelja autorskog prava ili srodnih prava ili nositelja industrijskog dizajna ili bez odobrenja osobe koju je ovlastio nositelj prava, bez obzira jesu li su navedena prava registrirana, sukladno zakonu, ako se izradom tih primjeraka povrjeđuje autorsko pravo ili srodna prava ili prava iz industrijskog dizajna koja vrijede u određenoj državi ili na širem području.

Na početku 2010. godine Europska komisija je pozdravila u ACTA-i predviđene kaznene sankcije, posebice kada se radi o slučajevima neovlaštenih korištenja žigova i autorskih prava na komercijalnoj razini, iza čega slijedi Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2010. godine glede transparentnosti i pravila pregovaranja u svezi s ACTA, koja potvrđuje kako je nacrt sporazuma ACTA na tragu prijedloga europske regulative koji je u fazi rasprave i donošenja (COD/2005/0127 – Criminal measures aimed at assuring the enforcement of intellectual property rights) .

Sporazum ACTA je sukladno čl.39. otvoren za potpisivanje do 31. ožujka 2012. godine za sve sudionike pregovora i sve članice WTO. Nakon toga datuma, članice WTO koje nisu potpisale ACTA, mogu se pridružiti Sporazumu nakon što to odobri Odbor ACTA-e sukladno čl.43. ACTA.

Europska unija i 22 države članice potpisale su sporazum ACTA dana 26. siječnja 2012. godine, dok su preostale države članice (Cipar, Estonija, Njemačka, Nizozemska i Slovačka) zadržale potpis do provedbe kompletne procedure prema nacionalnim pravilima za međunarodne ugovore takve razine .² S obzirom na skoro punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji, nužno je usvojiti hrvatske stavove glede ovog Sporazuma, kako bi se sagledale njegove pozitivne i negativne aspektacije.

Ipak, u manje od mjesec dana od potpisa, zbog niza prosvjeda Poljska je zaustavila postupak ratifikacije sporazuma ACTA dana 3. veljače 2012. godine, a isto su najavile i Češka, kao i države članice Njemačka i Slovačka koje ugovor još nisu ni potpisale.

Posebnu pozornost izaziva to što ACTA predviđa u čl.36. uspostavljanje posebnog Odbora ACTA-e kao svog administrativnog i upravnog tijela koje egzistira izvan postojećih međunarodnih institucija, što izaziva brojne polemike i pitanja glede pretjerane samovlasnosti organa ACTA-e, posebice u odnosu na nacionalna zakonodavstva.

U uvodnim odredbama ACTA uređuje se svrha ovog Sporazuma u odnosu na druge sporazume i međunarodne ugovore koji obvezuju države članice ACTA-e.

---

² Kad je Poljska iskazala svoju namjeru potpisati sporazum ACTA 18. siječnja 2012. godine, brojni vladini website-i , uključujući onaj Predsjednika Parlamenta Poljske, su bili "srušeni" u sklopu napada vezanih za prosvjede glede dvaju pravnih prijedloga u SAD-u – SOPA i PIPA. Također, ovo nije ostalo bez odjeka i u europskim institucijama, gdje je zapamćen nastup EU izvjestitelja za ACTA-u g. Kadera Arifa koji je 26. siječnja 2012. godine između ostaloga kazao: " Ja želim odaslati snažni signal i alarmirati javno mnijenje o ovoj neprihvatljivoj situaciji. Ne želim sudjelovati u ovoj maskaradi."

Pravni okvir za zaštitu prava intelektualnog vlasništva izražen je u pet posebnih odjeljaka Sporazuma. Opće obveze predviđaju implementaciju zaštite u posebne zakone, potrebu poštenog postupanja u ovim predmetima te potrebu proporcionalnosti između ozbiljnosti povreda, interesa trećih osoba i odgovarajućih sredstava, mjera i sankcija.

Protivnici primjene sporazuma ACTA pozivaju se na zaštitu osobnih prava i prava privatnosti, te digitalnih prava. Ukazati valja i ovdje na osnovne pojmološke odrednice. Tako osobna prava definiramo kao prava privatnopravne naravi koja pripadaju pravnom subjektu, dajući mu neposrednu, apsolutnu pravnu vlast glede onih njegovih osobnih, neimovinskih dobara čiju zaštitu jamči pravni poredak i to da s tim dobrima i koristima od njih čini što ga je volja te da svakoga drugoga od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima.³ Takva su osobna prava primjerice pravo na tjelesni integritet, pravo na slobodu, pravo na čst i ugled, pravo na privatnost, pravo na osobni identitet, pravo na duševni integritet i sl.

Kada tome sučelimo žig odnosno žigovno pravo u subjektivnom smislu onda vidimo brojne dodirne točke s osobnim pravima. Žigovno pravo u subjektivnom smislu može se odrediti kao objektivnim pravom priznato pravo nositelja žiga u pogledu njegovog žiga.⁴ Naime, žig je isključivo pravo koje ovlašćuje svog nositelja da u gospodarskom prometu rabi svoj registrirani znak. Pri tome ova subjektivna isključiva prava mogu biti limitirana određenim zakonom propisanim ograničenjima, trpljenjima uporabe odnosno iscrpljenjima prava.

Funkcija označavanja podrijetla proizvoda ili usluga imanentna je definiciji pojma žiga, te je temeljna funkcija žiga, koja u sebi sadržava tri podfunkcije – označavanje podrijetla, razlikovnost i identifikaciju. U pravnoj teoriji postoji neprijeporno stajalište kako žig ima temeljnu svrhu označiti određeni proizvod ili uslugu.⁵ Naime, cilj označavanja je u tome da se određeni proizvodi ili usluge razlikuju od iste ili slične proizvode ili usluge drugog poduzetnika, a sve u cilju omogućavanja nositelju žiga da individualizira svoje proizvode i usluge u odnosu na iste ili slične proizvode i usluge drugih poduzetnika.⁶ Prema svojoj funkciji označavanja podrijetla, svaki žig jamči potencijalnim kupcima proizvoda ili korisnicima usluga kako proizvodi ili usluge koje su njime označeni konstantno potječu od istog

³ Cit. *Ibid.*, str. 27.

⁴ Detaljnije o subjektivnim žigovnim pravima kod ČIZMIĆ, J., ZLATOVIĆ, D., *op. cit.*, str. 199.- 210.

⁵⁵ Više kod CORNISH, W., *Intelektualno vlasništvo – sveprisutno, ometajuće, nebitno?*, Omnilex, Zagreb, 2008., str.124.

⁶ Usp.SACK, R., *Die rechtlichen Funktionen des Warenzeichen*, GRUR, 7/72, str.403.

poduzetnika. Međutim u praksi nailazimo situacije da određeni žig ukazuje na točno određenog poduzetnika koji takvim žigom označava svoje proizvode ili usluge, dok u nekim situacijama žig ne sadrži podatke o tome od kojeg poduzetnika potiče roba označena određenim žigom.⁷ Dakle, radi se o pravu koje podsjeća na pravo na osobni identitet iz kruga osobnih prava. Stoga, osoba koja polaže pravo na osobni identitet ne može bez dopuštenja nositelja prava koristiti primjerice njegov žig jer se radi također o pravu kojim se štiti identitet, ovdje proizvoda odnosno usluga a posredno i samog nositelja tih prava kao poduzetnika ili trgovca. Zaključiti je da ni jedno osobno pravo ne može biti nadređeno pravu intelektualnog vlasništva, odnosno da se sloboda i pravo uživanja osobnih prava ne može manifestirati na način koji vrijeđa ravnopravna prava drugih osoba u pogledu primjerice njihovih žigova, a jasno ni *vice versa*.

Nadalje, pravo na privatnost jest pravo osobe da svoj osobni, obiteljski i kućni život vodi zasebno i nezavisno od drugih, ne vrijeđajući tuđa prava ni zakonska ograničenja, ali ograđujući se od tuđeg neovlaštenog zadiranja. Žig je monopolno pravo koje njegovom nositelju jamči ekskluzivno pravo korištenja znaka zaštićenog žigom za označavanje svojih proizvoda ili usluga, odnosno da zabrani drugim osobama neovlašteno korištenje istog ili sličnog žiga za označavanje iste ili slične vrste proizvoda ili usluga. Istodobno, žig je apsolutno pravo, jer ga njegov nositelj može istaći prema svakoj osobi koja bi pokušala koristiti njegov žig za označavanje svojih proizvoda ili usluga. Povredom ili ugrožavanjem žiga može se smatrati svaka neovlaštena uporaba zaštićenog znaka od strane drugoga sudionika u gospodarskom prometu kao i neovlašteno raspolaganje i promjene na žigu.⁸ Dakle, ne može se pozivati na pravo na privatnost onaj tko vrijeđa tuđe pravo na žig, jer je ono priznato pravo i prema nacionalnim zakonima i prema međunarodnim pravnim rješenjima i dokumentima.

Sloboda izražavanja obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja. Sloboda izražavanja jest jedan od bitnih uvjeta za napredak društva, kao i za razvoj svakog čovjeka, ali ta sloboda ne može uključivati neovlašteno raspolaganje tuđim intelektualnim dobrima kao što su primjerice autorsko pravo (copyright u anglosaksonskom pravnom krugu) i pravo na žig. Tome svjedoči i stipulacija čl.10.st.2. Europske konvencije o ljudskim pravima. Ova sloboda, kao jedna od zasada demokratskih društava, mora se povlačiti pred zaštitom ugleda ili prava drugih nositelja, osim u slučaju kada sami nositelji određena svoja zaštićena dobra stave na raspolaganje javnosti kao u slučaju određenih *copyright* sadržaja odnosno licencija otvorenog tipa.

⁷ Cit. SCHLEUP, W.R., *Das Markenrecht als subjektives Recht*, Basel, 1964., str.68.

⁸ Tako ČIZMIĆ, J., *Ogledi iz prava industrijskog vlasništva*, Tehnološki centar Rijeka I Tiskara Maslina Split, 1998., str.471.

2. Znakovi razlikovanja i kaznenopravna zaštita žigova prema Sporazumu ACTA

Znakovi razlikovanja obuhvaćaju:

- a) industrijski dizajn – slike i crteže ili oblike tijela koja služe kao predlošci za proizvodnju⁹,
- b) robne i uslužne žigove – znakove po kojima se jedna roba ili usluga razlikuje od ostalih roba ili usluga iste ili slične vrste,
- c) oznake podrijetla proizvoda kojima se štite zemljopisni nazivi proizvoda,
- d) oznake izvornosti¹⁰;
- e) tvrtku¹¹.

Prva, karakteristika znakova razlikovanja je da svi znaci koji služe za razlikovanje robe moraju biti različiti od već postojećih znakova obilježavanja i moraju po svojim vanjskim obilježjima, biti novi u gospodarskom prometu, i razlikovati se od ostalih znakova – uvjet distinktivnosti, odnosno novosti. Druga zajednička karakteristika ovih znakova je da su namijenjeni gospodarskom prometu, dok je treća zajednička karakteristika ovih znakova da predstavljaju rezultate stvaralačkog rada svojih autora. Da bi uživali pravnu zaštitu, znaci razlikovanja moraju sadržavati izvorna estetska rješenja, a ne preuzeta rješenja već poznata u svijetu industrijskog dizajna, robnih i uslužnih žigova.¹²

Žigom se štiti svaki znak koji se može grafički prikazati, osobito riječi, uključujući osobna imena, crteže, slova, brojke, oblike proizvoda ili njihova pakiranja, trodimenzijske oblike, boje, kao i kombinacije svih naprijed navedenih znakova, pod uvjetom da su prikladni za razlikovanje proizvoda ili usluga jednoga poduzetnika od proizvoda ili usluga drugoga poduzetnika. U Republici Hrvatskoj pravo na žig regulirano je odredbama Zakona o žigu (NN br.173/03,76/07, 30/09 i 49/11), te odredbama posebnih

⁹ Zakon o industrijskom dizajnu (NN 173/03, 54/05, 76/07, 30/09, 49/11).

¹⁰ Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga (NN br. 173/2003, 76/2007, 49/2011)

¹¹ Zakon o trgovačkim društvima (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08 i 137/09)

¹² Cit. Verović, M., *Osvrt na neke novosti kod odgovornosti za štetu kod povrede znakova razlikovanja u hrvatskom pravu*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god.47., 4/2010, str.906.

zakona i Pravilnika o žigu.¹³ Žig se u Republici Hrvatskoj stječe registracijom odnosno upisom u odgovarajući registar kod Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo.

Pravo na žig temelji se na načelima teritorijalnosti i specijalnosti. Prema načelu teritorijalnosti pravo na žig priznaje se u načelu za područje određene države, izuzev slučajeva međunarodne registracije odnosno žiga Zajednice (EU žig) kada se radi o postizanju zaštite u više država odnosno u okrilju određene supranacionalne regionalne zajednice država.¹⁴ Prema načelu specijalnosti pravo na žig kao isključivo pravo odnosi se na točno određene kategorije roba ili usluga za koje je žig registriran. To znači da paralelno mogu egzistirati više istih ili sličnih žigova, ali za različite vrste roba ili usluga, osim u slučaju proširene zaštite čuvenih (glasovitih, renomiranih) žigova koji se štite neovisno o kategorijama roba ili usluga za koje su formalno registrirani sukladno pravilima žigovnog prava i prava nelokalne utakmice (nepošteno tržišno natjecanje).

Načela teritorijalnosti i specijalnosti koja se primjenjuju u žigovnom pravu nemaju značenja u virtualnom prostoru s obzirom na globalni karakter Interneta, za razliku od Internet adrese koja je jedinstvena i ne može biti teritorijalno ograničena.

S temelja isključivih prava nositelj žiga ima pravo spriječiti sve treće strane da bez njegova odobrenja u trgovačkom prometu rabe:

- svaki znak koji je istovjetan s njegovim žigom u odnosu na proizvode ili usluge koje su istovjetne s onima za koje je žig registriran,
- svaki znak kad, zbog istovjetnosti s njegovim žigom ili sličnosti njegovu žigu i istovjetnosti ili sličnosti proizvodima ili uslugama obuhvaćenima tim žigom i tim znakom, postoji vjerojatnost dovođenja javnosti u zabludu, što uključuje vjerojatnost dovođenja u svezu toga znaka i žiga,
- svaki znak koji je istovjetan s njegovim žigom ili sličan njegovu žigu u odnosu na proizvode ili usluge koji nisu slični onima za koje je žig registriran, kad taj žig ima ugled u Republici Hrvatskoj i kad uporaba toga znaka bez opravdanoga razloga nepošteno iskorištava razlikovni karakter ili ugled žiga ili im šteti.

¹³ Zlatović, D., *Žigovno pravo*, Vizura, Zagreb, 2008., str. 39.-40.

¹⁴ Manigodić, M., Manigodić, Đ., *Komunitarni žig*, Draganić, Beograd, 2004. str. 11.; Mešević, I.R., *Proširenje Evropske unije i njegov uticaj na sistem komunitarnog žiga*, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu, XLIX – 2006., str. 229.

U tom smislu nositelj žiga može zabraniti i sljedeće:

- isticanje znaka na proizvodima ili njihovim pakiranjima,
- nuđenje proizvoda, ili njihovo stavljanje na tržište ili skladištenje u te svrhe pod tim znakom, ili nuđenje ili pružanje usluga pod tim znakom,
- uvoz ili izvoz proizvoda obilježenih tim znakom,
- uporabu znaka na poslovnim dokumentima i u reklamiranju.

Iz ovih zakonskih odredbi razvidno je da neovlaštene osobe se moraju sustegnuti od uporabe tuđeg žiga u nedozvoljene svrhe i na Internetu.¹⁵

Uz povrede prava na žig do kojih može doći korištenjem tuđeg žiga u nazivu Internet domene, može doći i do direktnih povreda žiga na Internetu.¹⁶

Kako se Internet odnosi na interaktivni komunikacijski medij koji sadrži informacije koje su istovremeno i trenutačno dostupne neovisno o teritorijalnom položaju pripadnika javnosti s mjesta i u vrijeme koje oni pojedinačno odaberu, mogućnosti da netko na Internetu zlouporabi tuđi žig je iznimno velika, dok su mogućnosti otkrivanja povrede i počinitelja, a mogućnosti zaštite prava nositelja žiga znatno limitirane.¹⁷

Prema Sporazumu ACTA pod robom označenom krivotvorenim žigom smatraju se bilo koji proizvodi, uključujući pakiranje, koji su obilježeni znakom bez dopuštenja nositelja koji je identičan žigu valjano registriranom u odnosu na takve proizvode, ili koji se u temeljnim obilježjima ne može bitno razlikovati od tog žiga, te koji vrijeđa prava nositelja žiga prema pravu države u kojoj se postupa.¹⁸

Sporazum sadrži niz mjera građanskopravne (civilne), kaznene i carinske naravi, slijedeći ranije dosege pravne zaštite predviđene primjerice u TRIPS Sporazumu (Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva – WTO/GATT)¹⁹, europskoj Direktivi 2004/48/EZ

---

¹⁵ Slakoper, Z. Mihelčić, G., Zlatović, D., *Osnove prava za informatičare*, Varaždin, 2007., str.78.

¹⁶ Frassi, P.A.E., *Internet e segni distintivi*, Rivista di Diritto Industriale, 1997, Parte II, str.178.

¹⁷ Prlja, D., Lilić, S., Savović, M., *Internet vodič za pravnike*, FastPrint, Beograd, 2006., str.6.

¹⁸ Ova definicija nije novina ni u pravu Republike Hrvatske, jer je gotovo identična onoj koja je sadržana u čl.2.st.1.toč.1. Uredbe o provedbi carinskih mjera u vezi s robom za koju postoji sumnja da povrjeđuje određena prava intelektualnog vlasništva (NN 50/06 i 82/07).

¹⁹ Čizmić, J., Zlatović, D., op.cit., str. 531.

o provedbi prava intelektualnog vlasništva²⁰ i hrvatskom nacionalnom zakonodavstvu u području prava intelektualnog vlasništva²¹, te ćemo odredbe Sporazuma ACTA komparirati upravo s navedenim pravnim vrelima u području kaznenopravne zaštite žigova.

Sporazum ACTA posvećuje kaznenoj zaštiti od povreda prava intelektualnog vlasništva cijelo jedno poglavlje, te se čini da je upravo po tome ovaj Sporazum poseban. I većina primjedbi na tekst Sporazuma bazira se na strogosti kazni kojima mogu biti izloženi povreditelji zaštićenih prava, posebice ako do tih povreda dođe korištenjem suvremene digitalne tehnologije odnosno neovlaštenim korištenjem na Internetu.²²

U čl.23. Sporazuma ACTA jasno se daje na znanje kako države članice mogu svojim zakonodavstvima predvidjeti kazneni progon i sankcije primjenjive isključivo u slučajevima neovlaštenog korištenja žigova ili autorskog prava i srodnih prava na komercijalnoj razini. Radnje učinjene na komercijalnoj razini uključuju samo one radnje kojima je cilj neposredna ili posredna gospodarska ili komercijalna korist. Stoga se izričito navodi kako se ne može penalizirati ona djela koja su izvan komercijalne razine uključujući one aktivnosti koje ne dovode do izravne ili neizravne ekonomske ili komercijalne koristi.

Države članice mogu predvidjeti kazneni progon u onim slučajevima neovlaštenog uvoza i tuzemne uporabe, na trgovinskoj ili komercijalnoj razini, oznake ili pakovanja na kojima je žig korišten bez dopuštenja koji je identičan ili sličan registriranom žigu na tom području i koji je namjeravan biti korišten u odnosu na robe ili usluge za koje je zaštićen registrirani žig.

Također se predviđa i kaznena odgovornost onih osoba koje povreditelju iz čl.23. ACTA-e pružaju pomoć kod izvršenja kaznenog djela

---

²⁰ Matanovac, R., *Gradansko-pravna zaštita prava intelektualnog vlasništva u odnosu prema Direktivi 2004/48/EZ o provedbi prava intelektualnog vlasništva – analiza stanja i nagovještaj promjena*, u Matanovac, R. (op.red.) et al., *Hrvatsko pravo intelektualnog vlasništva u svjetlu pristupa Europskoj uniji*, DZIV & Narodne novine, Zagreb, 2006., str. 119.

²¹ Pozitivno hrvatsko zakonodavstvo u području prava intelektualnog vlasništva dostupno je na internet stranici Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo RH <http://www.dziv.hr/hr/zakonodavstvo/nacionalno-zakonodavstvo> (posjećena 23.3.2012.).

²² U Republici Hrvatskoj, gotovo pretpostavljajući rješenja iz ACTA-e, postoje kvalitetna rješenja u području kaznene zaštite prava intelektualnog vlasništva od povreda tih prava, kako u sada važećem Kaznenom zakonu (NN br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.)), tako i u novom Kaznenom zakonu (NN 125 /11) koji će stupiti na snagu 1.siječnja 2013. O sadašnjoj pravnoj situaciji detaljnije kod Zlatović, D., *Kaznenopravna zaštita u području prava intelektualnog vlasništva i kompjutorskog prava*, Novi informator, br. 6012., od 19.10.2011., str. 13-14 i br. 6013., od 22.10.2011., str. 11. i Zlatović, D., *Novine u kaznenopravnoj zaštiti intelektualnog vlasništva*, Informator, br.6056., od 21.3.2012., str.9.

ili na na to kazneno djelo potiče, kao i kaznena odgovornost pravnih osoba za kaznena djela iz čl.23.st.1., 2. i 3. ACTA-e, dok se kriminalizacija pokušaja ovih kaznenih djela samo *implicite* nazire u ACTA-e.²³

Može se predvidjeti i kaznena odgovornost pravnih osoba u državama članicama sukladno njihovim pravnim zasadama, koja odgovornost ne dovodi u pitanje kaznenu odgovornost fizičkih osoba koje su počinile takvo kazneno djelo.

Uz odgovornost predviđenu čl.23.st.1.-4. ACTA-e za koju države članice osiguravaju kazneni progon i sankcije, države članice ACTA-e mogu odrediti da njihove nadležne institucije mogu naložiti zapljenu sumnjive robe obilježene krivotvorenim žigom ili pirateriju u području autorskog prava, bilo koji predmet ili alat korišten u izvršenju zapriječenog djela, dokumentaciju koja se odnosi na ova kaznena djela, te dobit koja proizlazi, ili se stekne izvrano ili neizravno kroz odgovarajuće aktivnosti povrede prava.²⁴

Također ACTA previđa i mogućnost propisivanja mjera oduzimanja ili uništenja sve krivotvorene robe. U slučaju kada krivotvorena roba nije uništena, nadležne institucije mogu odrediti njihovu eliminaciju iz komercijalnih kanala na način koji više ne može ugroziti prava nositelja. Mjere oduzimanja i uništenja takve robe mogu biti određene bez mogućnosti kompenzacije za povreditelja. Nadalje, predviđa se i mogućnost oduzimanja ili uništenja predmeta i alata pretežito korištenog u proizvodnji krivotvorene robe, i to za ozbiljna kaznena djela. Dakle, da bi nadležni organ odlučio o zapljeni primjerice računala koji je korišten u izvršenju određenog kaznenog djela u ovoj domeni, mora se raditi o kaznenom djelu koje je višeg stupnja opasnosti i ozbiljnosti s obzirom na način izvršenja, opseg povrede, nastalu štetu, raširenost i druge okolnosti slučaja, što ovu mjeru izuzima u slučaju kaznenih djela slabijeg serioziteta.²⁵

²³ U 288.st.2. KZ RH iz 2011. godine *explicite* je predviđeno kažnjavanje za pokušaj kaznenog djela povrede žiga.

²⁴ Vidi čl.288.st.3. KZ RH iz 2011.

²⁵ KZ RH iz 2011. u čl.75. već regulira mjeru zabrane pristupa Internetu. Sigurnosnu mjeru zabrane pristupa Internetu od šest mjeseci do dvije godine računajući od izvršnosti sudske odluke sud će izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio putem Interneta ako postoji opasnost da će zlouporabom Interneta ponovno počiniti kazneno djelo. Vrijeme provedeno u zatvoru, kaznionici ili ustanovi ne uračunava se u vrijeme

trajanja ove mjere. Ako počinitelj ne postupi prema zabrani pristupa Internetu kad je izrečena uz rad za

opće dobro, uvjetnu osudu, ili za vrijeme uvjetnog otpusta shodno će se primijeniti odredbe,

članka 55. stavak 7., članka 58. stavak 5. ili članka 61. stavak 3. KZ RH iz 2011. Sud će o pravomoćno izrečenoj mjeri obavijestiti regulatorno tijelo nadležno za elektroničke komunikacije koje će osigurati njezino provođenje. Dakle, da bi se ova mjera u RH izrekla

Konačno, predviđeno je kako se ova kaznena djela gone po službenoj dužnosti (čl.26. ACTA).

Propisivanje kazni prepušteno je državama članicama, s tim da se preporučaju kazna zatvora i novčana kazna, bilo pojedinačno bilo kumulativno, koje moraju biti dovoljno visoke da sprječavaju ponavljanje djela u budućnosti, a sukladno s visinom kazni koje se propisuju za teža kaznena djela.

Za razliku od ACTA-e, europska Direktiva 2004/48/EZ uređuje samo neke mjere u građanskim i upravnim postupcima, dakle kaznene mjere nisu obuhvaćene, osim u čl.16. Direktive gdje je propisano kako države članice mogu primijeniti i druge odgovarajuće mjere i sankcije u slučajevima kada su povrijeđena prava intelektualnog vlasništva, ostavljajući dakle mogućnost kaznenog progona sukladno nacionalnim zakonodavstvima. Očito je kako se u okrilju Europske unije relativno brzo postigao dogovor glede harmonizacije upravnopravne i građanskopravne zaštite prava intelektualnog vlasništva u državama članicama, dok su pitanja kaznenopravne zaštite radi različitih stavaova i nesuglasja ostajala bez adekvatne regulacije u europskom sekundarnom pravu.

Države članice Europske unije nastojale su radi toga da nacionalnim propisima uredi načelnu kaznenu odgovornost krivotvoritelja i pirata, ali razina i strogost kazni za takva djela prilično variraju od jedne do druge države članice, što traži dodatnu harmonizaciju ovih rješenja.²⁶ Čak za neke tipove prava kaznena zaštita nije ni predviđena. Neke države članice usprkos tome, u zadnje vrijeme sve više sužavaju kaznenu zaštitu u odnosu na povrede žiga. Kazneni postupak ima nedvojbene prednosti pred civilnim tužbama i to ne samo glede većeg preventivnog odvrćajućeg efekta nego i efektivnijeg sabiranja evidencije i sl.

Učinkovitost postojećih preventivnih mjera i sankcija na zajedničkom tržištu Europske unije i moguća poboljšanja u tom pravcu, traže kontinuirano raspravljanje i intervencije. Istom brzinom kojom se krivotvorine i piraterija umnažaju, treba se odvijati i zakonodavna aktivnost koja bi pokrila sve sponove u lancu od proizvođača preko posrednika do trgovca. Nadalje potrebno je odgovoriti na važno pitanje da li razlike koje postoje između

---

poslije 1.siječnja 2013. nije potrebno pristupanje ni usklađivanje s ACTA-om, već će biti dovoljna nacionalna rješenja.

²⁶ Moguće maksimalne zatvorske kazne variraju od 6 mjeseca do 5 godina, a možemo naići i na minimalnu zatvorsku kaznu od 3 mjeseca, dok se maksimalne novčane kazne kreću od 2.000 Ecu do 219.000 Euro . Vidi *Final Report on responses to the European Commission Green Paper on Counterfeiting and Piracy*, 7.6.1999., str.19.

država članica mogu imati upliva na sprječavanje širenja povreda na tom tržištu.²⁷

Europska unija u tom smislu prati implementaciju europskog zakonodavstva u državama članicama, i osigurava stalni uvid u zaštitu i kažnjavanje povreda zajedničkog prava u državama članicama. Europska komisija je u priopćenju od 1995.godine ukazala na potrebu korištenja određenih mjera, osobito onih u vidu kazni, radi osiguranja pravilnog funkcioniranja Zajedničkog tržišta.²⁸ Slijedeći to priopćenje, Vijeće Europske unije prihvatilo je Rezoluciju od 29.lipnja 1995.godine, pozivajući države članice da kažnjavaju kršenja europskog prava sa istom strogošću kao povrede nacionalnih propisa, dajući tako podršku Komisiji glede daljnje rasprave ove problematike i mogućih prijedloga u cilju sustavne i potpune zaštite euro žigova.²⁹

Na ovom području razmatrale su se mogućnosti širenja na čitavu Zajednicu onih prisilnih mjera koje sadrže zakonodavstva nekih država članica, primjenjive uz strože kaznene sankcije i koje bivaju efektivnije u suzbijanju krivotvorenja i piraterije. Neki nacionalni zakoni tako sadrže mjeru djelomičnog ili potpunog zatvaranja prodavaonica ili drugih poslovnih prostora gdje dolazi do činjavanja kažnjivih djela, i to na određeno vrijeme.³⁰

Kako se na području EU-a nisu još stvorili uvjeti za uvođenje "europskih sudova" za postupak povrede prava na europski žig nadležni su nacionalni sudovi, čiji broj treba sukladno Uredbi biti što manji kad su u pitanju građanskopravni sporovi glede povrede žiga. Za kaznenopravnu zaštitu nema takve upućujuće odredbe u Uredbi, što bi značilo da svi nacionalni sudovi, a ne samo posebno određeni "sudovi za žig Zajednice", konkuriraju za nadležnost u suđenju radi počinjenih kaznenih djela povrede žiga.³¹

U kaznenim slučajevima, teritorijalno načelo kaznenog prava, sukladno kojem se kazneni zakoni države članice primjenjuju na kaznena djela počinjena na njenom državnom teritoriju, može se, gdje egzistira takav

²⁷ Cf. Commission of The European Communities: *Green Paper Combating Counterfeiting and Piracy in the Single Market*, Brussels, COM (98), str.18.

²⁸ Vidi *Communication on the role of penalties in implementing Community internal market legislation*, Com (95) 162 of 3 May 1995.

²⁹ Konzultirati *Council resolution on the effective uniform application of Community law and on the penalties applicable for breaches of Community law in the internal market*, OJ C 188, 22.7.1995.,p.I.

³⁰ Detaljnije PAGENBERG, J., MUNZINGER, P.J., *Manual on the European Community Trademark*, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, 1996.

³¹Tako i KRNETA, S., *Evropsko pravo intelektualnog vlasništva*, Pravni cenatar BIH, Sarajevo, 1996., str.41.

sustav, ponekad pokazati neprimjerenim u određenim situacijama. Tako i stajališta da se otvori mogućnost primjene nacionalnog prava na određene slučajeve povrede žiga u drugim državama članicama, gdje se vrše radnje povrede prava zaštićenih u prvoj državi članici, predstavljaju pokušaje da se učinkovito sprječava pojava povreda prava intelektualnog vlasništva, s obzirom na postojeće poteškoće u određivanju sudske nadležnosti i mjerodavnog prava u slučajevima transnacionalne prirode povrede nekog zaštićenog žiga.³²

Unatoč raznolikim rješenjima i zapriječenim visokim zatvorskim kaznama, određeni pokazatelji govore da su zatvorske kazne iznimno rijetke u Grčkoj, Italiji, Francuskoj i Španjolskoj, dok se u Danskoj kreću do maksimalno jedne godine ali su naknade štete u civilnim sporovima zato znatno više.³³

U vezi sa uvozom robe obilježene žigom u države EU-a, potrebno je upozoriti na Uredbu o mjerama za zabranu prijelaza kopirane robe u carinskopravnom slobodnom prometu i mjerama protiv piraterije na području autorskog prava i industrijskog oblikovanja³⁴, a kojom bi se suzbijao prekogranični promet protupravno obilježenom robom u EU, što uključuje i uništenje odnosno isključenje iz prometa takove robe.

U Europskoj uniji razmatran je Prijedlog Direktive (Smjernice) o kaznenim mjerama za provedbu prava intelektualnog vlasništva, koji je nadopunjen Izmijenjenim prijedlogom Direktive³⁵ (dalje: Prijedlog direktive), kojim se nastoji pronaći odgovarajući primjereni odgovor na širenje piratizacije i krivotvorenja na unutarnjem tržištu.

Razlog pojačanom angažmanu EU-a oko pitanja provedbe prava intelektualnog vlasništva u kaznenim postupcima identičan je razlozima zbog kojih se i na međunarodnoj razini poziva na primjenu učinkovitih mjera i sredstava u kaznenim postupcima.³⁶ Naime, radi se o povredama takvog intenziteta da prijete ravnoteži globalnog tržišta, ali u značajnom dijelu i zdravlju i sigurnosti potrošača. Te su povrede masovnih razmjera za koje se

---

³² Final Report on responses to the European Commission Green Paper on Counterfeiting and Piracy of 7 June 1999., str.18.

³³ *ibid.*, str.19.

³⁴ Vidi Uredbu (EEZ) br.3842/86 od 1.12.1986., OJ L 357/1-7, revidiranu 1.7.1994.

³⁵ Amended proposal for a Directive of the European parliament and of the Council on criminal measures aimed at ensuring the enforcement of intellectual property rights, COM(2006) 168 final, 26.4.2006.

³⁶ Opširnije kod JOSIPOVIĆ, I., MATANOVAC, R., *Zaštita prava intelektualnog vlasništva u hrvatskom kaznenom i prekršajnom pravu i prilagodba europskom pravu*, Zbornik radova, Hrvatsko pravo intelektualnog vlasništva u svjetlu pristupa Europskoj uniji, DZIV & Narodne novine, Zagreb, 2007., str. 174.

najčešće koriste termini piratstvo i krivotvorenje. Pod piratskim proizvodima danas se pretežito misli na predmete kojima se povređuju autorska i srodna prava, dok se kod krivotvorina povređuju prava industrijskog vlasništva.³⁷

Prijedlog direktive temeljio se na nakani za uspostavom nadležnosti Europske unije u ovom području za što se nalazi argumentacija u presudi Europskog suda pravde u slučaju *C-176-03 Komisija protiv Vijeća* od 13.09.2005.godine.³⁸ U presudi se navodi kako odredbe kaznenog zakona koje se traže za učinkovitu implementaciju zakona Zajednice potpadaju pod Ugovor o EZ. Također, apostrofira se da su sve zemlje članice na međunarodnoj razini vezane i Sporazumom TRIPS, koji također sadrži odredbe o potrebi uvođenja efikasnih kaznenih mjera za suzbijanje povreda prava industrijskog vlasništva. Nadalje, znakovito je utvrđenje u samoj citiranoj presudi kako se visina predviđenih kazni određuje prema stupnju povreda, odnosno da je visina zapriječene kazne adekvatna počinjenom kaznenom djelu.

Prijedlog direktive pod povredom prava industrijskog (intelektualnog) vlasništva, za koju bi trebalo uvesti kaznenu odgovornost, podrazumijeva onu povredu koja je učinjena namjerno i na komercijalnoj razini (engl. *on a commercial scale*), uključujući i pokušaj takve povrede te poticanje ili pomaganje.

Što se tiče vrsta kazni koje se mogu izreći za ova kaznena djela, Prijedlog direktive predviđao je uz kaznu zatvora, koja je predviđena isključivo za fizičke osobe, da se mogu izreći za pravne i fizičke osobe novčane kazne (globe) i oduzimanje dobara koja pripadaju počinitelju, uključujući spornu robu (predmete) i materijale, uređaje ili medije korištene za proizvodnju ili distribuciju spornih predmeta. Uz navedene kazne, države članice EU mogle bi propisati u određenim slučajevima i druge mjere kao što su uništenje dobara kojima se povređuju (krše) prava industrijskog (intelektualnog) vlasništva; potpuno ili djelomično zatvaranje, stalno ili privremeno, objekta korištenog primarno za izvršenje kaznenog djela; stalnu ili privremenu zabranu sudjelovanja u trgovačkim aktivnostima; stavljanje pod sudski nadzor; sudsku likvidaciju trgovačkog društva; zabranu pristupa državnim fondovima i potporama i objavu presude.

Glede visine kazni Prijedlog direktive normirao je da se može propisati izricanje kazne zatvora u trajanju od najmanje četiri godine za ona kaznena djela koja su počinjena pod okriljem kriminalne organizacije (organizirani kriminal), kao i za ona kaznena djela koja ugrožavaju zdravlje i

³⁷ Cit. VEROVIĆ, M., *Usklađenost kaznenopravne zaštite prava industrijskog vlasništva u Republici Hrvatskoj s tendencijama zaštite u Europskoj uniji*, Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci, Rijeka, (1991), v.31., br.1., 2010., str.647.

³⁸ Presuda ECJ-a dostupna na internet stranici <http://eur-lex.europa.eu/LexUriSrev/>.

sigurnost, neovisno da li je već šteta uzrokovana ili ne.³⁹ U pogledu novčanih kazni ostavljena je opcija da najviši iznosi novčanih kazni za slučajeve koji nisu najteži budu do 100.000 EUR, dok je kazna za teža kaznena djela, odnosno kaznena djela počinjena pod okriljem zločinačke organizacije ili kaznena djela koja u sebi nose rizik po zdravlje i sigurnost predviđena u iznosu od 300.000 EUR.⁴⁰

Ovaj Prijedlog direktive nije nikada usuglašen, tako da je inicijativa glede Sporazuma ACTA dobro došla Europskoj uniji da pokuša indirektno obvezati države članice na usvajanje rješenja koja su dosta slična rješenjima iz Prijedloga direktive kroz implementaciju odredbi o kaznenoj odgovornosti sadržanima u ACTA-i. Međutim, nije izvjesno hoće li do takvog usuglašavanja doći s obzirom na različite stavove država članica Europske unije glede potpisivanja, ali i ratificiranja već potpisanog Sporazuma ACTA od strane sve većeg broja država članica. Ipak, za zaključiti je kako rješenja iz ACTA-e nisu bitno različita od rješenja iz Prijedloga direktive, čak u određenim pitanjima su i uže određena ostavljajući veći prostor nacionalnim zakonodavstvima svake države članice.

Novi Kazneni zakon Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 125/11), kojeg je Hrvatski sabor usvojio 21.listopada 2011.godine, predstavlja sustavnu izmjenu kaznenog materijalnog zakonodavstva kako bi Republika Hrvatska dobila novi, suvremeni i europski Kazneni zakon koji će pružiti učinkovitu osnovu za borbu protiv suvremenih oblika kriminaliteta. U Posebnom dijelu uvedena su nova kaznena djela koja nalazimo u drugim europskim zakonodavstvima, a za koja se javlja potreba da budu propisana i u kaznenom zakonodavstvu Republike Hrvatske, dok su neka od postojećih kaznenih djela, zbog svoje specifičnosti, izdvojena u zasebne glave (npr. kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka i kaznena djela protiv intelektualnog vlasništva). Novi Kazneni zakon stupit će na snagu 1. siječnja 2013.godine.

Ovaj novi KZ RH u čl.288. regulira kazneno djelo povrede žiga. Prema opisu tog djela onaj tko protivno propisima o zaštiti žiga u trgovačkom prometu rabi znak koji je istovjetan sa zaštićenim žigom u odnosu na proizvode ili usluge koje su istovjetne s onima za koje je žig registriran ili znak koji je istovjetan ili sličan zaštićenom žigu u odnosu na proizvode ili usluge koji su istovjetni ili slični s onima za koje je žig registriran, ističući znak na proizvodima ili njihovim pakiranjima, nudeći ili stavljajući na tržište ili skladišteći u te svrhe proizvod pod tim znakom ili

³⁹ O tome MARKOVIĆ, M.D., *Organizirani kriminal u presudama Suda Bosne i Hercegovine*, str.339., na internet stranicama Tužiteljstva BiH <http://www.tuzilastvobih.gov.ba/>.

⁴⁰ Detaljnije kod BESAROVIĆ, V., *Nove tendencije u razvoju zaštite prava intelektualne svojine*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, LV, 1/2007; str. 62.

nudeći ili pružajući usluge pod tim znakom ili uvozeći ili izvozeći proizvode obilježene tim znakom ili rabeći znak na poslovnim proizvodima i u reklamiranju, čime javnost može biti dovedena u zabludu o podrijetlu proizvoda i usluga, i na taj način pribavi znatnu imovinsku korist ili prouzroči znatnu štetu. kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. Kažnjiv je i pokušaj ovog kaznenog djela. Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje ovog kaznenog djela će se oduzeti, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. voga članka će se oduzeti i uništiti, osim ako sud odluči da će se uporabljeni znak učiniti nerazpoznatljivim, a predmete koji su nastali počinjenjem djela uporabiti u humanitarne svrhe.

Ovaj članak odgovara članku 285. KZ97 u djelu kojim se propisuje zaštita žiga, a zaštita znake podrijetla proizvoda inkriminirana je u čl.289. KZ.Povreda modela ili uzorka (danas je taj pojam u cijelosti zamijenjen pojmom industrijskog dizajna) pokrivena je prekršajnom odgovornošću (članak 58. stavak 1. Zakona o industrijskom dizajnu (Narodne novine, br. 173/2003, 54/2005, 76/2007, 30/2009 i 49/2011) pa se ne navodi u čl.288.KZ-a, dok se kazneno djelo neovlaštene uporabe tuđe tvrtke nalazi u glavi kaznenih djela protiv gospodarstva. Povreda prava iz registriranog žiga rađena je prema članku 7. Zakona o žigu (Narodne novine, br. 173/2003, 54/2005, 76/2007, 30/2009 i 49/2011 – u daljnjem tekstu: Zakon o žigu) kojim se definiraju prava koja proizlaze iz žiga i prekršajnoj odredbi sadržanoj u članku 80.Zakona o žigu.

6.ZAKLJUČAK

Ovom raspravom željeli smo ukazati na dodirne točke novog Sporazuma ACTA, koji je izazvao brojne prosvjede, u odnosu na raniju regulaciju na međunarodnoj odnosno regionalnoj razini. Radi se prvenstveno o komparaciji sa rješenjima i primjenom TRIPS Sporazuma u okviru WTO-a i Direktive 2004/48/EZ u okviru komunitarnog prava, te prijedloga direktive o kazneoj zaštiti od povreda ovih prava, kao i hrvatskog nacionalnog zakonodavstva u ovom području kako općeg (stari i novi kazneni zakoni) te posebnog (zakoni u području prava industrijskog vlasništva) koji akti nisu izazvali takvu pozornost šire javnosti, iako su u nekim odredbama i rigidniji od same ACTA-e. Sporazum ACTA u svojim rješenjima prati raniju regulaciju iz TRIPS-a i prijedloga europske direktive. Ipak, donosi novosti glede kaznene zaštite u slučajevima povrede ovih prava, koja pitanja dosada nisu bila regulirana na međunarodnoj razini u ovakvom sadržaju. Međutim i ovdje nema većih odstupanja od rješenja koja su primjerice bila predviđena u prijedlogu europske direktive u ovom području, a mnoga od tih rješenja nalazimo već i u postojećim nacionalnim kaznenim zakonodavstvima suvremenih država. Harmonizacija nacionalnih zakonodavstava s odredbama

ACTA-e u materiji kaznenih progona ne bi predstavljala zahtjevniju aktivnost, štoviše držimo da bi uz postojeća rješenja u bitnome preventivno utjecala na suzbijanje raširenosti pojavnosti povreda prava intelektualnog vlasništva koja imaju obilježje kaznenog djela. Republika Hrvatska uskoro postaje punopravnom članicom Europske unije i nužno je već sada otvoriti sučeljavanje i polemiziranje o ovoj problematici na stručnoj i javnoj razini. Stoga je nužno o odredbama Sporazuma ACTA povesti širu javnu raspravu, za početak predložimo žurno javno objaviti tekst Sporazuma s prijevodom na hrvatski jezik, uključiti u raspravu eksperte u području prava intelektualnog vlasništva, predstavnike civilnog društva i stručnjake u području digitalne tehnologije, te ukazati na sve aspekte štetnosti neovlaštenog raspolaganja zaštićenim pravima intelektualnog vlasništva za suvremeno gospodarstvo i društvo u cjelini.

Mr.sc. Dragan Zlatović, mag.iur.
Šibenik

REVIEW OF TRADEMARK PENALTY PROTECTION ACCORDING TO ANTI- COUNTERFEITING AGREEMENT

Singing the controversial international ACTA Agreement, initial role of the most developed countries, joining of most of EU member states, increase of counterfeiting and piracy at the world market, tempestuous public response, many protests, hacking spree against state websites, insistence on a right to respect digital, personal and privacy rights are all the parts of the recent global scene concerning this problematic issue, which also opens many questions relating to legal protection of intellectual property nowadays. One more questions that remains unresolved is the one regarding the realization of basic human rights.

In this Paper the author analyses the question- does ACTA Agreement brings novelties in the area of penal protection of differentiating trademarks on the Internet, while comparing the abovementioned agreement with existing provisions of international and European Union legislation.

Key words: ACTA; Hacking spree; Piracy; Intellectual Property; Internet; EU.